ఎన్నాళ్ళో ఘుడింయ్

వమ్మైతొంగి

"ఈ అమ్మాయి ఫోటో ఇదిగో, వాళ్ళు పంపించారు. ఇది నీకు నచ్చితే, రేపు మంచిరోజేనట, వెళ్ళి పిల్లను చూసుకొద్దువుగాని. ఈ నెలాఖరు దాకా ముహూర్తాలు వున్నాయట. పెళ్ళిచేసుకుని పిల్లను వెంటబెట్టుకు వెళ్ళిపోదువుగాని. ఈ పిల్లా నచ్చలేదంటావా, నీ యిష్టం. ఇంకెప్పుడూ నీ పెళ్ళివిషయంలో చేయి పెట్టను. నీ కిష్టమైనప్పుడు లేదా అసలు చేసుకోకపోయినా ఆ విషయం ఎత్తితే ఒట్టు." అనవలసిన నాలుగు మాటలూ వడగళ్ళ వానలా గలగల దిమ్మరించినట్లు అనేసి చేతిలోని ఫోటోని కొడుకుమీదకు గిరవాటేసి ఎంత దూకుడుగా వచ్చిందో అంత వేగంగాను ఆ చోటు విడిచిపెట్టి వెళ్ళిపోయింది దుర్గాంబ. ఆవిడకు కొడుకు మీద చాలా కోపంగా వుంది, ముప్ప

య్యేళ్ళు దాటుతోన్నా ఇంకా పెళ్ళి చేసుకోనంటాడని. ఎన్ని సంబంధాలు చూసినా వాళ్ళను చూసి రావడానికి అయిన ఖర్చు కనిపిస్తున్నదే కాని కొడుకు మాత్రం 'ఫలాని పిల్ల నచ్చింది' అనడంగాని, పెళ్ళి చేసుకుంటానని మాట ఇవ్వడంగాని జరగడం లేదని అక్కసుగా వుంది. ఈసారైనా వాడి పెళ్ళి నిశ్చయించాలనే పట్టుదలతో వుందావిడ. ఆ పట్టుదలను, కోపాన్ని మాటల్లో వ్యక్తంచేసి వెళ్ళిపోయింది తన గదిలోకి. "వచ్చి ఇరవై నాలుగ్గంటలు కాలేదు. అప్పుడే మొదలు 'వెళ్ళి పిల్లనుచూసిరా పెళ్ళిచేస్తానంటూ.' అసలు ఇక్కడకు రాకుండావుంటే ?" నుదురు చిట్లించి విసుక్కున్నాడు జయరామ్.

'ఇక్కడకు రాకుండా అమ్మని, చెల్లెళ్ళను చూడకుండా వుండగలవా ?' నవ్వింది మనసు.

అవును, వుండలేను. ఏడాది జరిగేసరికి అమ్మమీద భ్రాంతి పుడ్తుంది. చిన్నప్పుడు క్షణమన్నా విడిచిపెట్టి వుండలేని తను ఇన్నేసి రోజులు ఆమెను విడిచిపెట్టి చూడకుండా ఎలా వుండగల్గుతున్నాడో ? ఈ ఆలోచన రావడం వెంటనే ఓ నెల సెలవు పెట్టేసి బండెక్కి వచ్చి తల్లిదగ్గర వాలడం, తనని చూస్తూనే 'వచ్చావా జయా, ఎంత చిక్కిపోయావురా. ఇదివరకు వచ్చినప్పటికంటే కూడా చిక్కిపోయావు, నల్లబడిపోయావు. ఆ హోటల్ భోజనం నీకు పడలేదురా కన్నా' కళ్ళల్లో వాత్సల్యం పొంగులు వారుతుండగా తనని ఆప్యాయతగా తడిమి చూస్తూ కళ్ళ నీళ్ళుపెట్టుకునే తల్లిని చూస్తే అతనికెంతో గర్వం. అమ్మకి నామీద ఎంత ప్రేమ, ఎంత వాత్సల్యం అని లోలోపల పొంగిపోతాడు. "అందుకనే కదమ్మా వచ్చాను. ఈనెల్లాళ్ళ నీచేతి ప్రసాదంతిని బలాన్ని పుంజుకుని వెళ్తాను, తెలిసిందా మరి. నా కెలా వండిపెడ్తావో" నవ్వుతూ అంటాడు. 'నీ మొహం, అలా అంటావు గాని నేను వండిపెట్టినా నువ్వు తినవు కదా.' అలా సాగుతుంది వాళ్ళ మధ్య సంభాషణ. కాని ఈ రోజు అందుకు విరుద్ధంగా తల్లి 'పిల్లచూపులు, పెళ్ళి యిష్టాయిష్టాలు' అంటూ ఎత్తుకునేసరికి అతనికి ఒళ్ళు మండిపోయింది. ఈ పెద్ద వాళ్ళు కెప్పుడూ తమ యిష్టాలు సాగించుకోవడమేగాని ఎదుటివారి మనసును ఎందుకు అర్థంచేసుకోరో కనీసం అర్థం చేసుకోవడానికైనా ఎందుకు ప్రయత్నించరో అనిపించింది.

తల్లి తనమీదకు గిరవాటేసిన ఫోటోని చేతిలోకి తీసుకుని పరీక్షగా చూసాడు ఓసారి. అంతే దాన్ని నిర్లక్ష్యంగా ప్రక్కన ఉన్న బల్లమీద పెట్టేసాడు. "ఎలా వుంది అమ్మాయి ?

నీకు నచ్చిందా ?" నవ్వుతూ వచ్చింది పెద్దచెల్లెలు బిందు. ఆ అమ్మాయికి రెండేళ్ళ క్రితమే పెళ్ళైంది. అన్నగారు రాబోతున్నాడని తెలిసి అన్నగారిని చూడాలనే ఉద్దేశ్యంతో రెండురోజుల క్రితమే వచ్చింది నెల్లూరునుంచి. ఇంక చిన్నచెల్లెలు హేమ రావాలి కాకినాడ నుంచి. తనూ వస్తుంది ఇప్పుడో ఇంకా స్సేపటికో. అతనున్న నాలుగు రోజులు ఇల్లు పెళ్ళివారి ఇల్లులా సందడిగా వుంటుంది, అతన్ని చూట్టం కోసం వచ్చిపోయే అతని స్నేహితుల తోనూ బంధువులతోనూ.

"ఎలా వుందా ! నా తలకాయలా వుంది." విసురుగా అన్నాడతను.

"నీతలకాయకేం, అందంగా, ఒత్తుగా, నొక్కుల జుట్టుతో బ్రహ్మాండంగా వుంటుంది అయితే అమ్మాయి నచ్చిందని అమ్మకి చెప్పనా?" అల్లరిగా నవ్వింది బిందు.అన్నగారిని ఆట పట్టించటమంటే బిందుకి చాలా యిష్టం.

"ఛీ, ఏం బాగాలేదు. అచ్చు అమ్మ మ్మలా వుంది." ఈసారి మనసులో ఉద్దేశ్యాన్ని స్పష్టంగాచెప్పాడుజయరామ్.

అన్నగారి అభిప్రాయానికి విస్తు పోయిన బిందు "అంత అందంగావున్న అమ్మాయి నీ కంటికి అమ్మమ్మలా వుందా? ఎంత అన్యాయంగా మాట్లాడుతున్నావురా అన్నయ్యా ! మీ దృష్టిలో ఇంత లక్షణంగా వున్న అమ్మాయిలు, అమ్మమ్మల్లా వున్నా రంటే ఇకఎటువంటిఅమ్మాయిలు బ్యూటీ క్వీన్‌లుగా కనిపిస్తారు మీకు ? బహుశా తల విరబోసుకుని, చెవులకు గాజు ల్లాంటి రింగులు పెట్టుకుని అంగీ లుంగీ కట్టుకుని, గుర్తూషర్టు వేసుకుంటే మీ కంటికి అందంగా అపురూపంగా కని పిస్తారేమో?" అంది అక్కసుగా. 'అసలు ఈ అన్నయ్యకు ఏ అమ్మాయయినా నచ్చి పెళ్ళంటూ అవుతుందా' అని. అయిదారేళ్ళ నుంచి సంబంధాలు చూస్తూనే వున్నాడు. కాని ఒక్క అమ్మాయీ తన మనసుని ఆకర్షించడం లేదు. ప్రతి అమ్మాయిని చూసిరావడం, నాకు నచ్చలేదని ఆ అమ్మాయికి ఏవో వంకలు పెట్టడం, ఇలా ఇంకెన్నాళ్ళో? అన్నగారి వైపు సాను భూతిగా చూసింది ఆమె.

* * *

జయరామ్ ఎమ్. టెక్. చదివాడు. బెంగుళూర్‌లో ఓ పెద్ద కంపెనీలో జాబ్ చేస్తున్నాడు. జీతం నాలుగు అంకెల వరకూ వుంటుంది. అతను చదువుకునే రోజుల్లోనే తండ్రిపోయాడు. అప్పటినుంచి ఆ కొడుకునీ, ఇద్దరు కూతుళ్ళనూ, భర్త ఇచ్చిపోయిన స్థిరాస్థిని జాగ్రత్తగా చూసుకుంటూ వస్తున్నది దుర్గాంబ. జయరామ్‌కి ఇరవై నిండినప్పటినుంచీ అతనికి పెళ్ళిచేయాలని ప్రయత్నిస్తూనే వుంది.

"ఇప్పుడే ఏం పెళ్ళి? చదువు పూర్తయ్యే వరకూ ఆ మాట ఎత్తవద్దు" అంటూ వస్తున్నాడు జయరామ్. అతని చదువు పూర్తయింది. ఉద్యోగంలో స్థిరపడ్డాడు. అప్పటినుంచీ తిరిగి పెళ్ళి ప్రయత్నాలు మొదలు పెట్టిందామె. అప్పుడిక వద్దనలేక తల్లి చూసిరమ్మనమన్న అమ్మాయిని చూసిరావడం, 'నాకు నచ్చలేదు' అని చెప్పడం సాగించాడు. చూస్తూ చూస్తూ కొడుక్కి నచ్చని పిల్లను ఎలా చేస్తుంది? 'నూరేళ్ళు కలిసి జీవించాల్సిన జీవితంలో కలతలు, అసంతృప్తి బయలుదేరితే కలిసి బ్రతకడం కష్టం.' అనే భావంతో ఆ సంబంధం తనకి నచ్చినా, కొడుకు నచ్చలేదనగానే, మరో సంబంధం చూడటం, ఇలా ఎన్ని సంబంధాలో ఈ అయిదారేళ్ళల్లో చూడటం, కాని ఇంత వరకు ఒక్కటీ కుదరలేదు. రెండేళ్ళ క్రితం ఓ కూతురికి, ఏడాది క్రితం మరో కూతురికి మంచి సంబంధాలే చూసి చేసిందామె. కాని కొడుకు మెడలు వంచి మాత్రం పెళ్ళి చేయలేక పోతున్నది. 'నేను బ్రతికివుండగా వాడి పెళ్ళి చూస్తానో, చూడనో' అనే దిగులు మనసుని కృంగదీస్తున్నది. తను ఉండగానే కొడుకు నెత్తిమీద ఆ అక్షింతలు నాలుగూ పడిపోతే ఆ తర్వాత తను ఏమైపోయినా ఫరవాలేదు. ఈ ఉద్దేశ్యంతోనే ఇక కొడుకు వస్తాడనగా ఒకటి రెండు సంబంధాలు చూసి వుంచుతుంది 'పీటిలో ఒకటన్నా అబ్బాయికి నచ్చక పోతుందా' అని. ఆదేమి దురదృష్టమో కాని చూసిన ప్రతి పిల్లకూ పేర్లు పెట్టూనే వున్నాడు జయరామ్. అందం వుంటే చదువు మరీ తక్కువ అంటాడు. చదువు వుంటే కాకిలా నల్లగా వుందంటాడు. చదువూ అందం వున్న అమ్మాయైతే గొంతుకు బాగా లేదనో, నడక అందంగా లేదనో వంక. వాళ్ళు బాగా వున్నవాళ్ళయి ఎక్కువ కట్నం కానుకలిస్తామంటే 'అటువంటి అమ్మాయిలు, మొగుడి మాట వినరు. వాళ్ళకు కోపం ముక్కుమీదనే వుంటుంది. అహంకారం వాళ్ళ భూషణం, అభిమానం వాళ్ళ ఆరో ప్రాణం' ఇలా వర్ణించి 'ఆ అమ్మాయిని నేను చేసుకోను' అనేస్తాడు కచ్చితంగా. ఈరకంగా కాలక్షేపంచేసి ఓ రోజు చెప్పా పెట్టకుండా బయలుదేరతాడు 'నా కలవు పూర్తయిపోయింది. ఈసారి శలవులకు వచ్చినప్పుడు ఎవరినో ఒకర్ని చేసుకుంటాలే. నువ్వు అనవసరంగా నా గురించి బెంగపెట్టుకుని మనసు పాడు చేసుకోకు' అని తల్లికి నచ్చచెప్పి వెళ్ళి రైల్లో కూర్చుంటాడు.

అటువంటి కొడుకుని ఏ తల్లి మాత్రం ఏంచేయగలదు ? లోలోపల బాధపడటం తప్పించి.

ఈసారి కొడుకు వద్దన్నా వినకుండా

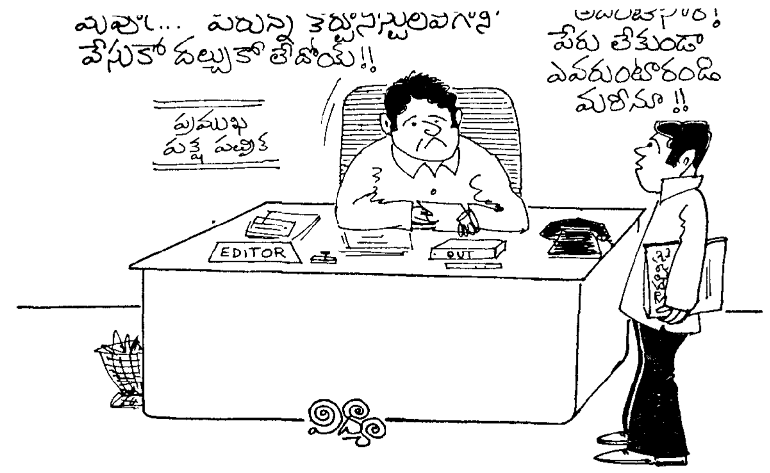

ఎలా అయినా పెళ్ళి జరిపించి తీరాలనే నిర్ణయానికొచ్చిన దుర్గాంబగారు కొడుకు రాకముందునుంచే అమ్మాయిల వేట ప్రారంభించి వాటిలో రెండు సంబంధాలను ఎంపికచేసి వుంచింది. రెండు సంబంధాలూ మంచివే. ఓ అమ్మాయి బి.ఏ. పరీక్ష రాస్తే మరొక అమ్మాయి బి. ఏ. ఆఖరి సంవత్సరంలోకి వచ్చింది. రెండు సంబంధాలూ సామాన్యమైనవే. అంటే కట్న కానుకలు ఇచ్చుకోగల స్థోమత వున్నవారు కాదు.

దుర్గాంబకు, కోడలు తీసుకురాబోయే కట్న కానుకలమీద అట్టే ఆశ లేదు. ఆవిడ కోరిక ఒక్కటే 'మూడు పదులు నిండిన కొడుకు పెళ్ళంటూ చేసుకుంటే చాలు' అని. అదీగాక ఈసారి కొడుకు పెళ్ళికి సుముఖంగా వుంటాడని చాల నమ్మకంగా వుంది ఆమెకు. తను అంత కఠినంగా వుంటేనే గాని కొడుకు మనసు మార్చుకోడని అలా కోపాన్ని నటించింది కొడుకు ఎదురుగా.

తన వెనకాలే జయ వచ్చి 'అలాగే, నీ యిష్టం. నాకు నచ్చిన అమ్మాయిని చూడమ్మా పెళ్ళి చేసుకుంటాను' అని అంటాడు అనే ఆశతో ఎదురుచూస్తున్నదామె గదిలో కూర్చునే. బిందు వచ్చి చెప్పింది. "అన్నయ్యకు ఈ అమ్మాయీ నచ్చలేదటమ్మా' 'అమ్మ అమ్మమ్మలా వుంది' అని కామెంట్ చేస్తున్నాడు. అనవసరంగా వాడి నెందుకు బాధపెడ్తావుగాని, ఆ పిల్లగల వాళ్ళకు కబురుచేయి 'మీ అమ్మాయి మా అబ్బాయికి నచ్చలేదట. కనుక మా కోసం ఎదురుచూడకుండా మరో సంబంధం చూసుకోండి' అని. లేక

పోతే వాళ్ళు మన రాకకోసం ఆతృతగా ఎదురుచూస్తుంటారు."

ఆ మాట వింటూనే నిరాశా నిస్పృహ లకు లోనయ్యింది దుర్గాంబ. విరక్తి లాంటిది చోటుచేసుకుంది మనసులో. 'గుర్రాన్ని నీళ్ళదగ్గరకు తీసుకెళ్ళ గలంగాని, దానిచేత బలవంతంగా నీళ్ళు తాగించగలమా' అనిపించింది. ఒక వేళ బలవంతంగా పెళ్ళి జరిపించినా ఇష్టం లేని భార్యతో వాడు కాపురం చేయడు కూడా. జయమ్మ కొడుకులా 'ఈ భార్యంటే నా కిష్టంలేదు' అని కోర్టు కెక్కి విడాకులు తీసుకున్నా తీసుకో వచ్చు. వాడిష్టమైనప్పుడే తనకి నచ్చిన అమ్మాయినే చేసుకోనియ్యి' అని మనసుకి సమాధానం చెప్పుకుందామె. అయినా కొడుకు తన మాట వినడం లేదే అని మనసులో బాధ. ఆ బాధ పైకి వ్యక్తం చేయలేక లోపల ఇముడ్చు కోలేక తన కోపాన్ని, కసిని రకరకా లుగా వ్యక్తం చేయసాగింది.

తల్లి ఎప్పటిలా తనతో మాట్లాడక పోవడం, అన్నం పెట్టమని అడిగితే ఆ పని బిందుకి చెప్పడం, తను ఏదైనా చెప్పబోతే వినిపించుకోనట్లు వెళ్ళి పోవడం ఇదంతా కనిపెట్టిన జయరామ్‌కి తల్లి తనను ఈ రకంగా సాధిస్తు న్నట్లు గ్రహించుకున్నాడు. 'అమ్మ మనసు నొప్పించానా ?' అనుకుంటూ ఆత్మవిమర్శ చేసుకున్నాడు. అమ్మ మనసును బాధించకుండా తిరిగి ఆమె వాత్సల్యాన్ని, అభిమానాన్ని సంపా దించుకోవాలంటే ఏంచేయాలి ?

'తక్షణం మీ అమ్మకోర్కె తీర్చ డానికి వెంటనే పెళ్ళికి అంగీకారం తెలపడమేను' హి త బో ధ చేసింది అంతరాత్మ.

'నా మనసుకి నచ్చని పిల్లని ఎలా చేసుకోను ?' తనని తను ప్రశ్నించు కున్నాడు పిచ్చిగా.

పిల్లని చూడకుండానే నచ్చలేదను కోవడం మంచిదికాదు. పైగా అది ఆరోగ్యలక్షణం కాదు కూడాను. కొందరు ఫోటోలో బాగా వుండరు. కాని విడిగా చాలా అందంగా వుంటారు. అయినా ఇప్పుడు నీ వయసెంతో తెలుసా ? బాగా వయసు ముదిరిపోతే తర్వాత అమ్మాయిలే నిన్ను తిరస్క రిస్తారేమో 'మాకు నచ్చలేదంటూ.' అప్పుడు అవమానపడేది నువ్వే. అటు వంటి చిక్కులు రాకుండా చూసుకో ? అయినా నీ తల్లి నిన్ను ఏం కోరింది? పెళ్ళి చేసుకుని స్థి ర ప డ మం టు న్నది. భార్యా బి డ్డ ల తో నీ సంసారం సుఖంగా సాగిపోతుంటే చూడాలని ఆ తల్లి తపన. ఎదిగిన కొడుకు తల్లికి ఆనందాన్నీ తృప్తినీ కలిగించాలిగాని అశాంతినీ, అసం తృప్తినీ, ఆవేదననూ కలిగించకూడదు. అలా తల్లిని దుఃఖానికి, ఆవేదనకు

గురిచేసిన కొడుకు వున్నా లేకపోయినా ఒకటే. తన కర్తవ్యాన్ని సక్రమంగా నిర్వహించే కొడుకునిచూసి తల్లి గర్వ పడుతుంది. అటువంటి కొడుక్కి తను తల్లి అయినందుకు ఎంతో పొంగిపో తుంది. అటువంటి గర్వాన్ని, ఆనం దాన్ని, తృప్తిని నీ తల్లికి కలిగించాలని నీవు అనుకోవడంలేదా ?" మనసు మూలల్లోంచి ఎవరో హితబోధ చేయ సాగారు అంతవరకూ అతనిలో వున్న మూర్ఖ పట్టువల కొద్ది కొద్దిగా సడల సాగింది ఏమైనా ఇక అమ్మను నొప్పించే పని చేయను. నా కిష్టం లేక పోయినా అమ్మకోసం అయినా యిష్టం కలిగించుకుంటాను. ఆ అమ్మాయిని చూట్టానికి రేపే వెళ్తాను. అంతరంగ మథనం తర్వాత ఓ నిశ్చయానికి వచ్చాడు జయరామ్‌కి తన నిశ్చయాన్ని తల్లితో చెప్పడానికి బిడియమేసింది బిందుని పిలిచి ఆ ఫోటోలో అమ్మాయిని చూట్టానికి రేపు వెళ్దామా" అని అడిగాడు.

"ఆ అమ్మాయి నచ్చలేదు, అమ్మ మ్మలా వుందన్నావుగా. మరి ఆ అమ్మమ్మని చూట్టానికే వెళ్తావా ?" ఎత్తిపొడుపుగా నవ్వింది బిందు.

"ప్లీజ్ నన్ను వెక్కిరించకు! నా అభి ప్రాయం చెప్పాను. అమ్మతో చెప్పి రేపు ఆ ఏర్పాట్లు ఏవో చేయించు. అమ్మ ముభావం, నీ ఎత్తిపొడుపులు చూస్తుంటే నాకు మతిపోతున్నట్లు వుంది తెలుసా ?" అన్నాడు జయరామ్ ముఖం మాడ్చుకుంటూ.

వచ్చే నవ్వుని దాచుకుంటూ అన్న గారి మాటను తల్లితో చెప్పడానికి పరుగులాంటి నడకతో లోపలికెళ్ళి పోయింది బిందు.

* * *

ఆ మ్మాయిని చూసిరావడానికి కొడుకు సుముఖంగా వున్నాడని తెలిసి దుర్గాంబ లోలోపల ఎంతయినా సంతోష పడింది. 'ఆ అమ్మాయిని వాడు మన స్ఫూర్తిగా యిష్టపడేట్లు చేయి ఏడు కొండలవాడా' అని ఆ వెంకటరమణుడికి పదే పదే దణ్ణం పెట్టుకుంది మనసులో. ఆవిడకు ఆ అమ్మాయి చాలా నచ్చింది. బియ్యే చదువుతున్నా, గర్వం లేకుండా వినయంగా, లక్షణంగా వుంది పిల్ల. 'ఈ పిల్లను మన జయ చేసుకుంటే బాగుంటును' అని ఆ రోజే అనుకుంది. పెళ్ళంటే ఇంకా సుముఖంగా లేని కొడుకు ఈ పిల్లను అంగీకరిస్తాడా అన్నదే ఆమె అనుమానం బిందు వచ్చి చెప్పగానే బోలెడంత సంబరపడింది. కాని వాడి మాట వింటేనే కాని ఏదీ నిర్ణయించుకో కూడదు అనుకుంది తనని తాను ఓదార్చుకుంటూ.

ఆ సాయంత్రమే మధ్యవర్తి ద్వారా కబురు చేసింది పిల్లగలవాళ్ళింటికి,

ఆ మర్నాడు తమ అబ్బాయి అక్కడికి రాబోతున్నట్లుగా. వాళ్ళు ఉండేది ఆ ఊరిలోనే మరో వీధిలో.

ఆ మర్నాడు వర్జ్యం చూసుకుని, తిథి, నక్షత్రాలు చూసుకుని బయలు దేరారు. జయరామ్, బిందు, మధ్య వర్తీను. ముగ్గురు అయితే వెళ్ళే పని ముక్కలవుతుందనే భయంతో పక్కింటి పెద్దమనిషిని కూడా ప్రయాణంచేసి పంపించింది, దుర్గాంబ.

చదువుకుంటున్న అమ్మాయి, అనవసరమైన సిగ్గు ప్రదర్శించకుండా వీళ్ళ దగ్గరగా మరో కుర్చీలో కూర్చుని వాళ్ళతో బాగానే మాట్లాడింది. బిందు అడిగిన మాటలకు ఓపిగ్గా జవాబు చెప్పింది. తన పేరు జయంతి అని చెప్పి, బిందు పేరు అడిగి తెలుసుకుంది. తమ్ముడు 'ట్రే' లో పెట్టుకుని వచ్చిన కాఫీ గ్లాసులను అతిథులకు అందించింది. నవ్వుతూ వీడ్కోలు తీసుకుని లోపలకి వెళ్ళిపోయింది. కాని ఎన్నో వూహించుకుంటూ, బలవంత బ్రాహ్మణార్థంగా వచ్చిన జయరామ్ మాత్రం కుర్చీకి అతుక్కుపోయినట్లుగా కూర్చుండిపోయాడు. ఆ అమ్మాయిలో ఏ అద్భుత శక్తి వుందో ఎలాటి వశీకరణ శక్తి వుందో, మరే ఆకర్షణ వుందో ఆ అమ్మాయిని చూసీ చూడగానే అలాగే కళ్ళప్పగించి చూడసాగాడు. ఒళ్ళంతా కళ్ళు చేసుకుని చూసినా తనివితీరనట్లు మళ్ళీ మళ్ళీ చూసాడు. రెప్ప లార్పకుండా చూసాడు. మనసు మూగవోయినట్లు, మాటలే కరవైపోయినట్లు కాలమే స్తంభించిపోయినట్లు చూసాడు. అక్కడ ఉన్నది తామిద్దరే, ఇంకెవరూ లేనట్లు దీక్షగా, తీక్షణంగా చూసాడు. అయినా తృప్తి కలగడంలేదు మనసుకి. తన కలల సుందరి, తన జీవిత సహచరిణి ఇన్నాళ్లకి తనకు సాక్షాత్కరించింది. ఎంతమంది అమ్మాయిలను చూసాడో కాని ఒక్కరన్నా ఇలా తన మనసుని మొదటి చూపులోనే దోచుకున్నవారున్నారా? ఉహూ......కళ్ళు అరమూసి ఆలోచనా నిమగ్నుడయ్యాడు. కళ్ళు మూసినా తెరచినా అదే రూపం. ఏదో మత్తు ఆవరించినట్లుగా వుంది శరీరానికి. అతని ఊహాప్రపంచం చెదిరిపోయింది బిందు పిలుపుతో.

"అన్నయ్యా, అమ్మాయి ఎలా వుంది? అమ్మమ్మలా వుందా, నాయనమ్మలా వుందా?" చిలిపిగా నవ్వింది బిందు.

"సీ మొహం. నోరు మూసుకో."

చిన్నగా కసురుకున్నాడు.

"నాకైతే అమ్మమ్మకు పెద్దక్కలా వుంది బాబూ, ఛీ...ఏం బాగాలేదు." చెవిలో గుసగుసలాడింది మళ్ళీ.

మధ్యవర్తి, ప్రక్కింటి పెద్దమనిషీ పెళ్ళికూతురు తండ్రీ దగ్గరగా ఏదో

మాట్లాడుకుంటున్నారు. ఆ సందడిలో వాళ్ళ మాటలు ఎవరూ వినిపించుకో లేదు.

"నీకు దణ్ణం పెడ్తాను, కాస్సేపు నోరు మూసుకోవే బిందూ. నీ మాటలు వాళ్ళు విన్నారంటే బాగుండదు." ప్రాధేయపడ్డాడు జయరామ్.

'అలా దారికిరా' అన్నట్లు అల్లరిగా నవ్వి బిందు బుద్ధిమంతురాల్లా నోరు మూసుకుంది, ఇక ఏడిపించనులే నిన్ను అనే ధోరణిలో.

కాస్సేపు కూర్చుని లేచారు వెళ్లామంటూ వాళ్ల ఉద్దేశ్యాలు తెలుసుకోవడానికి మధ్యవర్తి అక్కడే ఆగిపోయాడు. వాళ్ళు ముగ్గురూ ఇంటిముఖం పట్టారు. దారిలో బిందు మాట్లాడసాగింది. "ఆ అమ్మాయికి నువ్వు నచ్చలేదు కాబోలురా అన్నయ్యా. మూతి బిగాయించింది. నేను లోపలికి వెళ్ళాను చెప్పడానికి. కనీసం మర్యాదకోసమైనా నవ్వింది కాదు. పెద్ద తనే గొప్ప అందగత్తెననుకుంది కాబోలు. ఇంతకన్న అందమైన వాళ్ళనే నువ్వు చూసి తిరస్కరించిన సంగతి తనకు తెలియదు కాబోలు."

జయరామ్ గుండె ఝల్లుమంది ఒక్కసారిగా. ఆ అమ్మాయికి తను నచ్చలేదా? ఎందుకు నచ్చడూ? తనకేం లోటు. ఆడపిల్లల్ని ఆకర్షించుకోగల అందం, పెద్దచదువు, చదువుకి మించిన హోదాగల ఉద్యోగం, ఇన్ని కలిగివున్న తను ఒక ఆడపిల్లను ఆకర్షించుకోలేడా? ఇన్‌సల్ట్, గ్రేట్ ఇన్‌సల్ట్. బిందు వైపు కోపంగా చూసాడు 'అలా మాట్లాడకు, నాకు చాల బాధగా వుంది' అన్నట్లు. కాని అన్నగారి ముఖంలోని భావాలను అవగాహన చేసుకోలేని బిందు నోటి కొచ్చినట్లు ఇంకా ఇంకా వాగుతూనే వుంది. 'ఆ అమ్మాయి కాకపోతే మరో కమ్మాయి, ఈ ఆంధ్రదేశం ఆడపిల్లలకే గొడ్డుపోయిందా' అంటున్నది.

ఈసారి జయరామ్ మాట్లాడలేదు. "నాకు బజార్లో పనివుంది. మీరు వెళ్ళండి ఇంటికి" అంటూ బిందుని, అతన్ని రిక్షా ఎక్కించి తను మరో రిక్షా ఎక్కి వెళ్ళిపోయాడు.

* * *

"అన్నయ్య ఏమన్నాడు? అమ్మాయి నచ్చిందని చెప్పాడా?" గడపలో కాలు పెట్టగానే బిందుని అడిగింది ఆతృతగా దుర్గాంబ. "ఫరవాలేదు, వాడి ధోరణి చూస్తుంటే నువ్వు వద్దన్నా వినకుండా 'ఆ పిల్లనే చేసుకుంటాను' అనేలా వున్నాడు." బిందు నవ్వింది నిండుగా.

'అమ్మయ్య ఇన్నాళ్ళకి తన కోర్కె తీరబోతున్నది' లోలోపల ఎంతయినా ఆనందపడిందామె. 'పెళ్ళి ఎక్కడ చేయాలి? గుళ్ళో దేవుడి సన్నిధిలో చేస్తే బాగుంటుందా లేక ఇంటిముందు వేసిన పందిరిలో చేస్తే నిండుగా

వుంటుందా ! పెళ్ళికూతురికి ఏమేమి నగలు పెట్టాలో.' ఈ రకమైన ఆలోచనలతో ఉక్కిరిబిక్కిరి కాసాగిందామె.

ఓ గంట తర్వాత మధ్యవర్తి వచ్చాడు. "వాళ్ళకి మన అబ్బాయి నచ్చాడు కాని కట్నం దగ్గరే భయపడుతున్నారు 'వాళ్ళ అంతస్తుకి మేము తూగలేమేమో,' అంటున్నారు అని చెప్పాడు.

"మనకి కట్నం అక్కర్లేదు. వాళ్ళ అమ్మాయికి ఏం పెట్టుకుంటారో పెట్టుకో మనండి చాలు. పెళ్ళి కూడా గుళ్ళో జరిపించేస్తే ఖర్చు కలిసివస్తుంది. ముహూర్తం పెట్టుకోవడానికి ఎప్పుడు రమ్మన్నారో కనుక్కునే వచ్చారా ?"

"రేపు దశమి గురువారం మంచిదని, మనల్ని రమ్మనమని చెప్పారు వియ్యంకుడుగారు" అని చెప్పి "రేపు నాలుగ్గంటల కెళ్దాము బ్రాహ్మడి దగ్గరకు" నేను వెళ్తున్నా అని వెళ్ళిపోయాడతను. ఈ సంబంధం గురించి వివరాలు చెప్పింది ఆయనే. "ఈ పెళ్ళి కూడా మీ చేతి మీదుగానే జరిపించండి అన్నయ్యగారూ. వెనకాముందూ, మొగదక్షత లేనిదాన్ని" అంటూ కొడుకు పెళ్ళి భారమంతా ఆయనమీద పెట్టింది దుర్గాంబ. అందుకు ఆనందంగా ఒప్పుకున్నాడాయన.

* * *

రాత్రి మొదటి ఆట చూసి పది గంటలకు ఇంటికొచ్చిన జయరామ్‌కి అన్నం పెడ్తూ "వాళ్ళు మనతో తూగలేమని కబురుచేసారు" అంది దుర్గాంబ.

"అంటే ?" అర్థం కానట్లు చూసాడతను తల్లి వైపు.

"అంటే, ఏం వుంది ? మనం అడిగినంత కట్నమూ ఇవ్వలేమని కాబోలు వాళ్ళ ఉద్దేశ్యం" ఆ మాటకు కొడుకు ఏమంటాడో అన్నట్లు అతని ముఖంలోకి తీక్షణంగా చూసిందామె.

"మనం కట్న కానుకలు తీసుకోమని నువ్వు కబురు చేయలేదా అమ్మా ?" అడిగాడు కోపంగా చూస్తూ.

"ఈ రోజుల్లో కట్నం కోరనివారెవర్రా ? బిందుకి, హేమకి కట్నం ఇవ్వగా లేనిది నీకు తీసుకుంటే ఏం ?" నిదానంగా జవాబు చెప్పే తల్లివైపు చురుగ్గా చూసాడతను.

మన కిష్టమయ్యింది మన అమ్మాయిలకు పుట్టింటి ఆస్తిగా మనకు తోచింది ఇచ్చాము. అలా అని ఎదుటివారిని బలత్కారంగా ఇమ్మంటావా ? వాళ్ళు కట్నం ఇవ్వలేని స్థితిలో వుంటే ?"

"అప్పుడు ఈ సంబంధాన్ని వదులుకుని మరోటి చూసుకుంటాము. ఉద్యోగం సద్యోగం లేనివాళ్ళకే వేలమీద కట్నాలు ఇస్తున్నప్పుడు, అయిదారేళ్ళనుంచి ఉద్యోగం చేస్తున్న నీకు ఇవ్వడం అబ్బురమా." నిర్లక్ష్యంగా అందావిడ.

"నువ్వు కట్నం గురించి ఆశపెట్టు

కుండే నా పెళ్ళంటూ జరగడంకూడా చూడలేవమ్మా నీవు......" తినే తినే అన్నంలో చేయి కడుక్కొని లేచి పోయాడు జయరామ్

"అయ్యో ఎంతపని జరిగింది. వాడిని అర్థాకలితో లేపగొట్టానే" ఖిన్నురాలయ్యిందామె. వాడి ఉద్దేశం తెలుసుకోవాలని అలా మాట్లాడితే అదంతా నిజమే అనుకున్నాడు కాబోలు పిచ్చి సన్యాసి కొడుకుని వెనక్కి పిలిచి, 'నేను చెప్పిందంతా అబద్ధం. వాళ్ళ అమ్మాయిని నీ కివ్వడానికి వాళ్ళు సుముఖంగానే వున్నారట. ముహూర్తాలు పెట్టుకోవడానికి రేపు వెళ్తున్నాము' అని చెప్పాలనుకుంది. అంతలోనే ఆ అభిప్రాయాన్ని మార్చుకుని 'ఇప్పుడెందుకులే, రేపు అక్కడకు వెళ్ళేముందు చెప్తేసరి' అనుకుంది.

* * *

పుస్తకం చదువుతూ కూర్చున్న బిందు అన్నగారిని చూసి పుస్తకం మడిచి ఓ పక్కన పెట్టి తిన్నగా కూర్చుంది.

"సినిమా బాగాలేదా ? లేక హాల్లో ఎవరితో అయినా పోట్లాడి వచ్చావా

అలా వుంది ముఖం." నవ్వు దాచుకుంటూ అడిగింది.

మాట్లాడలేదు జయరామ్.

"వాళ్ళు కబురు పంపించారు ?"

"వాళ్ళా ! వాళ్ళెవరూ ?" విస్మయంగా చూసాడతను.

"ఇంకెవరు ? వాళ్ళే ఉదయం వెళ్ళామే పెళ్ళి చూపులకు, వాళ్ళేను. ఆ అమ్మాయి ఇప్పుడే పెళ్ళిచేసుకోదట, ఎమ్. ఎ. కూడా చదువుతుందట."

"మంచిదే. బాగా చదివి దేశాన్ని ఉద్ధరిస్తుందటనా." వెటకారంగా అని నవ్వేడు జయరామ్. పై మాటగా అలా అన్నా హృదయంలో ఎక్కడో కలుక్కుమనిపించింది. 'తను నచ్చలేదా ఆ అమ్మాయికి ? నచ్చకే అలా కబురు చేసిందా ! లేక నిజంగానే చదువుకోవాలని అనుకుంటున్నదా ? ఏంవో...' అతనికి చాల అవమానంగా వుంది. అవతలనుంచి అటువంటి కబురు వస్తుందని కలలో కూడా ఊహించుకోనందువల్ల చాల ఆశాభంగంగా వుందతనికి. ఆ అమ్మాయి గురించి అప్పుడే ఎన్ని కలలు కన్నాడో— ఆ అమ్మాయి తన భార్య అయినట్లు, ఇద్దరూ చెట్టాపట్టా లేసుకుని తిరుగుతున్నట్లు. ఓహ్ తనెంత మూర్ఖుడో ఇప్పుడు తెలుసుకున్నాడు. మనసు పారేసుకున్నంత తేలిగ్గా వెనక్కి తీసుకోలేమని.

ఆ అమ్మాయి తనని ఎందుకు వద్దన్నదో వెళ్ళి తననే కనుక్కుంటె ? నేను అందంగా లేనా ? నా చదువు తక్కువా ? నా సంపాదన తక్కువా ? ఆ అమ్మాయి ఏ కాలేజీలో చదువుతున్నదో ? ముందు ఆ విషయం కనుక్కుని వెళ్ళి ముఖాముఖిగ అడిగి నా సందేహాలన్నీ తీర్చుకుంటాను. అప్పటికీ తను సుముఖంగా లేకపోతే... ఆ అమ్మాయితో కలిసి జీవించే అదృష్టం లేదనుకుని వచ్చేస్తాను. ఓ వేళ 'మిమ్మల్ని చేసుకోవడం నా కిష్టమేను, కాని మావాళ్ళకే ఇష్టంలేదు మీతో వియ్యం అందుకోవడం' అంటే ? అలా అంటే చాలు, అటు పెద్దలు, ఇటు పెద్దలు ఎవరు వద్దన్నా మా పెళ్ళి ఆగదు ఆ అమ్మాయి అంగీకారం వుంటే చాలు రిజిష్ట్రారాఫీసులో పెళ్ళిచేసుకుంటాము. ఇంటికొస్తాము. అలా ఊహించుకుంటుంటే అలా పెద్దల్ని ఎదిరించి చేసుకున్న ఎన్నో జంటలు ఊహాపదంలోకి కదలసాగారు. ఆ నిశ్చయానికి, తెగింపుకి వచ్చాక మనసులోని అలజడి ఆవేశం కాస్త తగ్గి, ఊరట లభించినట్లయింది.

మౌనంగా కూర్చుని తీవ్రంగా ఆలోచిస్తున్న అన్నగారి వైపు వారగా చూస్తున్న బిందుకి, ఇంక అన్నయ్యను ఏడిపించకూడదు, ఇప్పటికే వాడి మనసుని చెదరగొట్టాను చాలావరకూ అనిపించింది. సానుభూతిగా చూసింది

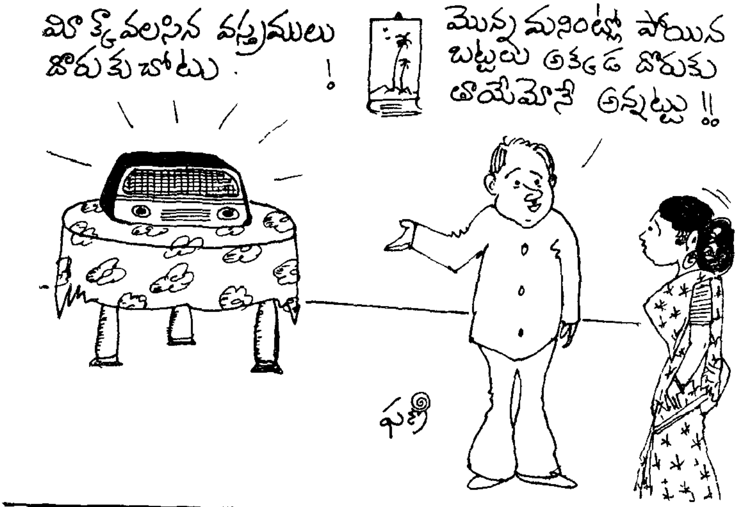

అతనివైపు "అన్నయ్యా, నీకు గుడ్ న్యూస్ చెప్తాను మరి నాకేం ఇస్తావు ప్రతిఫలంగా" అంది గారంగా చూస్తూ.

"ఏం కావాలో అడుగు ? ఆకాశాన్ని దించమంటావా, చుక్కల్ని తెంచమంటావా ?" కొంటెగా అడిగాడతను.

"వాటిని నేనేంచేసుకోను, మంచి ఖరీదుగల పట్టుచీర కొనిపెడ్తానంటే చెప్తాను" ఊరించింది కాస్సేపు.

"అలాగే కొంటానులే."

"మరేం ఆ అమ్మాయికి నీవు నచ్చావట. అమ్మా, మామయ్యగారు అక్కడికి వెళ్తున్నారు ముహూర్తాలు పెట్టుకు రావడానికి. ఆ అమ్మమ్మ మోజులో పడి నా చీరమాట మర్చిపోయేవు కొంప దీసి. ఊరుకోను సుమా !" హెచ్చరించింది బిందు.

"అసలు ఇంతసేపూ నన్ను ఏడిపించినందుకు, నీ కస్సలు ఏమీ కొనకూడదు." చిరుకోపం నటించినా ఆ కోపం ఎంతసేపో నిలవలేదు. తను మనసా వాచా కోరుకున్న యువతే తన భార్య కాబోతున్నది అంతకన్నా కోరుకోవలసిన అదృష్టం ఏం వుంది జీవితంలో ! అనిపించిందతని కాక్షణంలో

* * *

ఆ వారంలోనే జయరామ్, జయంతిల వివాహం జరిగింది. ఆ రోజే పునస్సంధానం, భార్యా భర్తలు ఏకాంతంగా కలుసుకున్నారు "నేనంటే నీ కిష్టం లేదా ?" జయంతి చేతిని పట్టుకుంటూ గోముగా అడిగాడు జయరామ్. 'మీరంటే నాకు చాలా యిష్టం' అనే

మాటని భార్య నోటిద్వారా వినాలని అతని కాంక్ష.

'మీ రంటే నాకు ఇష్టం లేదూ ? ఎవరన్నారు అలా ? ఈ పెళ్ళి జరుగుతుందో లేదో, మీకు నేను నచ్చానో లేదో, అని ఎంత తపించిపోయానో మీకెలా చెప్పను ?' మనసులో అనుకున్న జయంతి పెదవి కదిపి ఒక్క మాటన్నా చెప్పలేదు. కేవలం నవ్వి ఊరుకుంది.

తనని పెళ్ళిచూపులు చూడ్డం కోసం వచ్చిన మొదటి వ్యక్తి, చివర వ్యక్తీ ఈయనే. ఈయన్ని చూడగానే చేసుకుంటే తననే చేసుకుంటాను, లేకపోతే జీవితాంతమూ కన్యలా వుండిపోతాను' అని ఆ క్షణంలోనే నిర్ణయించుకుంది. తండ్రి, వాళ్ళు వెళ్ళిపోయాక తల్లితో అంటున్నాడు "మన తాహతుకి మించిన సంబంధం ఇది. వియ్యమైనా కయ్యమైనా సమానమైన వాళ్ళతోనే పొందాలట. మా అమ్మాయికి నచ్చలేదట అని కబురు చేస్తాను" అని. ఆ మాట విని తన గుండె జారిపోయింది. అతను తనకి అందని ఫలం అనుకోగానే ఉక్రోషంతో ఏడుపు ముంచుకొచ్చింది. తన బాధని, తన ఆశని ఎవరితో చెప్పుకుంటుంది ? ఆ రోజంతా దిగులుగా తిరిగింది. ఆ మర్నాడు వాళ్ళే ఏకంగా ముహూర్తం పెట్టుకోవడానికి వచ్చారు. అప్పుడు తన ఆనందం వర్ణింపరానిది. వాళ్ళకి కట్నం అక్కర్లేదట. ఆ మాట విన్నాక తన దిగులంతా పోయింది. 'కల్యాణ ఘడియ' అంటే ఇదే కాబోలు తనవైపే తమకంగా చూస్తున్న భర్తవైపు ఓ క్షణంచూసి చప్పున కళ్ళు వాల్చేసుకుంది జయంతి. ఆమె పెదవుల మీద చిరునవ్వు లీలగా మెరిసి మాయమయ్యింది.

'అసలు పెళ్ళే చేసుకోనన్న పెద్దమనిషి, ఇప్పు డెలా చేసుకున్నాడా' అని నవ్వుకుంటున్నావు కదూ ! ఏం చేయను ఒక్కో అమ్మాయి వుందంటే అయస్కాంతంలా లాక్కుంటుంది మనసుని. ఆ మనసుని వెతుక్కుంటూ వచ్చి నీకు బందీనైపోయాను" జయరామ్ భార్య చేయిపట్టి దగ్గరగా లాక్కున్నాడు.

"నన్ను పెళ్ళిచేసుకుని చాలా కట్నం నష్టపోయారు కదూ" అంది చిన్నగా జయంతి, అతనికౌగిలిలో ఒదిగిపోతూ.